

Bijlage A

Heroverweging budgettaire neutraliteit op begrotingsbasis van de regionale samenwerking voor inwoners met complexe problematiek

In december 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel over inwoners met complexe problematiek (DJ-1477025). Elke gemeente legt haar inkomsten via het gemeentefonds op de betreffende onderdelen in in de regionale begroting bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein (hierna genoemd MGR). Hieruit worden door de MGR de regionale kosten betaald. Het resterende saldo wordt op basis van een verdeelsleutel verdeeld over de gemeenten. Die bekostigen hieruit een aantal lokale taken, waaronder het versterken van de lokale sociale basis. In Weert is voor deze versterking in eerste instantie structureel € 898.000 beschikbaar gesteld, wat via de prioriteiten 2023 is aangevuld met structureel € 300.000. In Weert resteert daarna nog een bedrag. De raad heeft besloten om dit budgettair neutraal in de begroting te verwerken door het opnemen van een stelpost voor onvoorziene uitgaven (hierna te noemen stelpost onvoorzien).

Onderdeel van het besluit was ook om de neutraliteit op begrotingsbasis voor het eerst te heroverwegen bij het opstellen van de gemeentelijke begroting 2024. De neutraliteit werd vooral ingegeven doordat er door de regionale samenwerking taken en verantwoordelijkheden anders ingevuld werden. Waar voorheen financiering en uitvoering vooral door centrumgemeente Venlo plaatsvond, vindt dat op basis van de regionale samenwerking met ingang van 2022 regionaal en lokaal plaats. Dat maakte het, zeker in de beginfase, lastiger om vooraf goede inschattingen te maken. De post onvoorzien diende om afwijkingen op te vangen ten opzichte van de begroting van de regionale en lokale taken.

Deze neutraliteit is een uitzondering in de gemeentelijke begroting. Algemeen uitgangspunt is namelijk dat uitgaven integraal afgewogen worden, onafhankelijk van eventuele inkomsten die daar via het gemeentefonds of anderszins tegenover staan. Van dat uitgangspunt wordt alleen afgeweken wanneer daar hele goede redenen voor zijn.

Op basis van de heroverweging, die verder is toegelicht in bijlage A en cijfermatig is verwerkt in de conceptbegroting 2024, is de stelpost onvoorzien nog alleen beschikbaar voor:

- personele mutaties in de gemeentelijke toegang (structureel maximaal € 60.000) en
- de financiële gevolgen van aanpassing van de verdeelsleutel van het positieve saldo van de MGR (structureel maximaal € 1.040.000).

Bijstellingen als gevolg van ontwikkelingen in het totale positieve saldo van de MGR of de lokale zorgkosten maken onderdeel uit van het reguliere integrale afwegings- en besluitvormingsproces.

Stand stelpost onvoorzien

De geactualiseerde stand is afgerond € 1,1 miljoen. In deze actualisatie is geanticipeerd op positieve besluitvorming over de ingediende personeelsprioriteit 2024 van 0,67 fte (prioriteiten begroting 2024).

Welke ontwikkelingen zijn relevant bij de heroverweging?

1. De verdeelsleutel voor het positieve saldo van de MGR
2. De ontwikkeling van de lokale en regionale zorgkosten
3. De inkomsten via het gemeentefonds
4. De gemeentelijke uitvoeringskosten

Ad 1:

Op basis van de huidige verdeelsleutel is het aandeel van Weert 13,81%. Omdat de huidige verdeelsleutel o.a. is gebaseerd op aantallen cliënten die in de praktijk niet meer door de gemeenten te bepalen zijn, wordt de verdeelsleutel naar verwachting m.i.v. 2025 aangepast. Het is een reële optie dat als verdeelsleutel het gemeentelijke aandeel in het objectieve verdeelmodel beschermd wonen wordt toegepast. Hoewel het objectieve verdeelmodel nog niet ingevoerd is (zie ook "Ad 3"), zou het aandeel van Weert o.b.v. eerdere landelijke berekeningen kunnen dalen naar 10,08%. O.b.v. de begroting 2024 van de MGR zou ons aandeel in het positieve saldo in dat geval dalen met ruim € 1 miljoen. Wel zal er naar alle waarschijnlijkheid een ingroepad toegepast worden bij het invoeren van een nieuwe verdeelsleutel.

Ad 2:

De regionale zorgkosten 2023 stijgen en zijn in 2023 waarschijnlijk hoger dan geraamd in de begroting van de MGR (t/m de 1^e wijziging 2023). Als dit structureel is, en dat is wel de verwachting, dan daalt hierdoor het positieve saldo. Hier staat tegenover dat de positieve structurele bijstelling (indexatie) van het budget voor beschermd wonen in de meicirculaire 2023 nog niet in de begroting 2023 en verder van de MGR is verwerkt. Deze structurele bijstelling kan de hogere zorgkosten naar verwachting opvangen.

De lokale zorgkosten betreffen ondersteuning. Omdat deze cliënten en kosten (grotendeels) niet meer te onderscheiden zijn van de overige gemeentelijke zorgkosten en de omvang tot nu toe relatief beperkt is, maken eventuele bijstellingen onderdeel uit van de reguliere begrotingsaanpassingen van de zorgkosten.

Ad 3:

- Het objectief verdeelmodel voor beschermd wonen is uitgesteld naar 1 januari 2025. In de meicirculaire 2023 is aangegeven dat meer informatie in een latere circulaire volgt. O.b.v. eerdere landelijke berekeningen zou het objectief verdeelmodel voor de regio (dit zijn de gemeenten die deelnemen in de MGR) negatief uit kunnen pakken. De overgang van historische uitgaven naar objectief verdeelmodel vindt stapsgewijs in een periode van 10 jaar plaats.
- Het rijk is van mening dat de gemeentelijke kosten voor beschermd wonen lager uitvallen omdat de instroom in de Wlz hoger is dan verwacht. Het is dus mogelijk dat het bedrag voor beschermd wonen in het gemeentefonds op basis daarvan verminderd wordt.

Ad 4:

Het toegangsproces is belegd bij de lokale gemeenten. De huidige formatieve invulling is nog niet helemaal definitief, het kan zijn dat hier in 2024 nog wijzigingen noodzakelijk zijn. Hiermee is een bedrag van maximaal € 60.000 gemoeid.

Voorstel o.b.v. de heroverweging (verwerkt in conceptbegroting 2024)

- Voor de ontwikkelingen 2 en 3 geen bedrag beschikbaar houden. Punt 2 kan opgevangen worden binnen de bijstelling van het gemeentefonds in de meicirculaire 2023. De onzekerheid m.b.t. punt 3 is nog groot wat cijfers betreft. Bovendien is er m.b.t. de invoering van het objectieve verdeelmodel een ingroepad van 10 jaar. Hierop kan dus stapsgewijs in de begroting geanticipeerd worden. Deze ontwikkelingen zijn wél opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting 2024.
- Voor de ontwikkelingen 1 en 4 een stelpost handhaven van uiteindelijk structureel € 1,1 miljoen (= ongeveer de huidige omvang). Omdat de verdeelsleutel op z'n vroegst met ingang van 2025 wordt aangepast en er waarschijnlijk een ingroepad wordt toegepast (aannee 3 jaar) wordt voorgesteld de stelpost als volgt te ramen:

	2024	2025	2026	2027
Stelpost	€ 60.000	€ 400.000	€ 750.000	€ 1.100.000

- De stelpost voor onvoorzien is dan uitsluitend beschikbaar voor hogere lokale personeelskosten voor de toegang (structureel maximaal € 60.000) en financiële gevolgen aanpassing verdeelsleutel positief saldo (structureel maximaal € 1.040.000). Alle andere aanpassingen (zowel positief als negatief) worden met het begrotingsresultaat verrekend.
- De benodigde hoogte van de stelpost wordt bij het opstellen van de begroting 2025 opnieuw beoordeeld aan de hand van de actuele informatie over de lokale uitvoeringskosten en de verdeelsleutel voor het positieve saldo.